

Użyteczność wideodermoskopii w diagnostyce świerzbu

Videodermoscopy is an effective diagnostic tool for scabies

Michał Sobjanek, Martyna Sławińska, Barbara Bykowska, Aleksandra Wilkowska, Roman Nowicki

Katedra i Klinika Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

Przeł Derm 2016, 103, 383–386
DOI: 10.5114/dr.2016.62896

SŁOWA KLUCZOWE:
wideodermoskopia, świerzb,
świerzb atypowy, dzieci.

KEY WORDS:
videodermoscopy, scabies,
atypical scabies, children.

ADRES DO KORESPONDENCJI:
dr hab. n. med. Michał Sobjanek
Katedra i Klinika Dermatologii,
Wenerologii i Alergologii
Gdański Uniwersytet Medyczny
ul. Kliniczna 1a
80-402 Gdańsk
tel.: +48 58 349 25 99
faks: +48 58 349 25 86
e-mail: sobjanek@wp.pl

STRESZCZENIE

Wprowadzenie. Świerzb jest częstą infestacją skóry wywołaną przez roztocze *Sarcoptes scabiei*. W praktyce klinicznej coraz częściej spotykamy się z przypadkami o atypowym przebiegu klinicznym, sprawiającymi trudności diagnostyczne.

Cel pracy. Przedstawienie użyteczności badania wideodermoskopowego w diagnostyce schorzenia u dzieci i dorosłych.

Opis przypadków. Opisano przypadki trzech pacjentów hospitalizowanych w gdańskiej Klinice Dermatologii, u których badanie wideodermoskopowe umożliwiło rozpoznanie świerzbu.

Wnioski. Wideodermoskopia jest nieinwazyjnym i szybkim badaniem o wysokiej czułości i swoistości pomocnym w diagnostyce świerzbu.

ABSTRACT

Introduction. Scabies is a common skin infestation caused by the mite *Sarcoptes scabiei*. The occurrence of cases of atypical clinical appearance that pose diagnostic difficulties seems to be increasing in clinical practice.

Objective. To present the utility of videodermoscopy for diagnosis of scabies in children and adults.

Case report. Cases of three patients hospitalized in the Department of Dermatology in Gdansk are presented. In all these cases videodermoscopy examination allowed the diagnosis of scabies to be confirmed.

Conclusions. Videodermoscopy is a non-invasive, simple and fast tool of high sensitivity and specificity helpful in the diagnosis of scabies.

WPROWADZENIE

Świerzb (*scabies*) jest często występującą infestacją skóry wywołaną przez roztocze *Sarcoptes scabiei*. W większości przypadków rozpoznanie schorzenia nie sprawia trudności. W praktyce klinicznej coraz częściej spotyka się świerzb o nietypowym przebiegu klinicznym. Dotyczy to chorych

z wtórnymi nadkażeniami, wcześniej leczonych miejscowymi i ogólnymi preparatami glikokortykosteroidowymi, poddanych immunosupresji, z długotrwałym świerzbem powodującym wtórne reakcje alergiczne (*alergisatio secundaria*) oraz bardzo dbających o higienę (ang. *scabies of the cleanly*) [1]. Diagnostyka świerzbu opiera się na badaniu klinicznym, potwierdzenie rozpoznania można

uzyskać, identyfikując roztozce w badaniu mikroskopowym zeszkrobiny naskórka. Dostępne dane piśmiennictwa wskazują, że wideodermoskopia jest pomocnym badaniem diagnostycznym.

CEL PRACY

Przedstawienie użyteczności badania wideodermoskopowego w diagnostyce świerzbu u dzieci i dorosłych.

OPIS PRZYPADKÓW

Przypadek 1.

Kobieta 70-letnia została skierowana do Kliniki z rozpoznaniem wyprysku. Rozsiane zmiany grudkowe z nasilonym świądem występowały od wielu miesięcy. Wcześniej chora była leczona ambulatoryjnie miejscowymi i doustnymi glikokortykosteroidami, lekami przeciwhistaminowymi oraz miejscowo permetryną (jeden kurs leczenia). W dniu przyjęcia

obserwowano rozsiane zmiany grudkowe oraz przeczsy o największym nasileniu na tułowiu (ryc. 1 A). Ze względu na podawany przez chorą świąd nasilający się w nocy oraz występowanie pojedynczych grudek i zmian przypominających nory świerzbowcowe wysunięto podejrzenie świerzbu. W celu weryfikacji rozpoznania przeprowadzono badanie wideodermoskopowe, w którym obserwowano charakterystyczne dla świerzbu trójkątne struktury (ryc. 1 B). Z obszarów skóry, w których za pomocą badania wideodermoskopowego uwidoczniono obecność pasożytów, pobrano zeszkrobiny naskórka. W bezpośrednim badaniu mikroskopowym stwierdzono obecność *S. scabiei* (ryc. 1 C).

Przypadek 2.

Ogólnie zdrowe, 4-miesięczne niemowlę przyjęte do Kliniki w celu diagnostyki i leczenia rozsianych zmian grudkowych (ryc. 2 A). Zmiany skórne obserwowano od 2 miesięcy. Dziecko leczono w warunkach ambulatoryjnych miejscowo preparatami glikokortykosteroidowymi, antybiotykami oraz permetryną

Rycina 1. Przypadek 1. Świerz z cechami wtórnej alergizacji. Obraz kliniczny (A) i wideodermoskopowy (powiększenie 120×) (B). Obecność świerzbowca potwierdzono w klasycznym badaniu mikroskopowym zeszkrobiny naskórka (C)

Figure 1. Case 1. Scabies associated with the signs of disseminated secondary eczema. Clinical (A) and videodermoscopic (magnification 120×) (B) presentation. The presence of the mite was confirmed by microscopic examination of scales obtained by skin scraping (C)

(ryc. 2 B). Ze względu na morfologię zmian skórnych wysunięto podejrzenie świerzbu, które potwierdzono badaniem wideodermoskopowym (ryc. 2 C).

Przypadek 3.

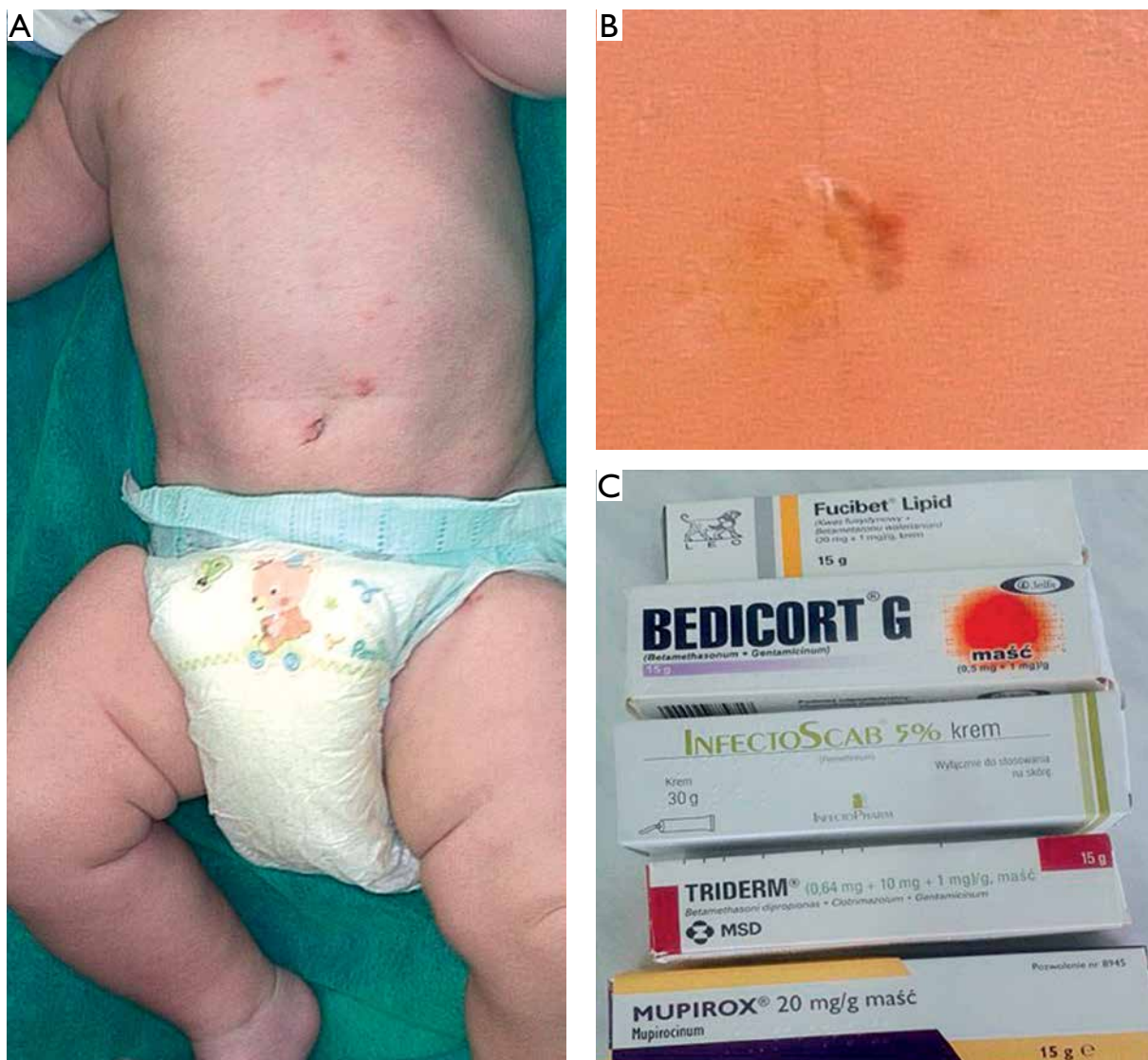
Kobietę 62-letnią przyjęto do Kliniki w celu diagnostyki i leczenia nielicznych, rozszanych wykwitów grudkowych na skórze tułowia (ryc. 3 A). Zmiany utrzymywały się od 7 miesięcy. Pacjentkę leczono ambulatoryjnie doustnymi lekami przeciwhistaminowymi i miejscowymi glikokortykosteroidami. Ze względu na podawany przez chorą świąd nasilający się w nocy wysunięto podejrzenie świerzbu. W badaniu wideodermoskopowym uwidoczniono liczne nory świerzbowcowe, natomiast tylko w jednym z wykwitów – świerzbowca (ryc. 3 B).

U wszystkich chorych po zastosowanym leczeniu miejscowym maścią Wilkinsona uzyskano całkowite ustąpienie dolegliwości podmiotowych oraz zmian skórnych.

OMÓWIENIE

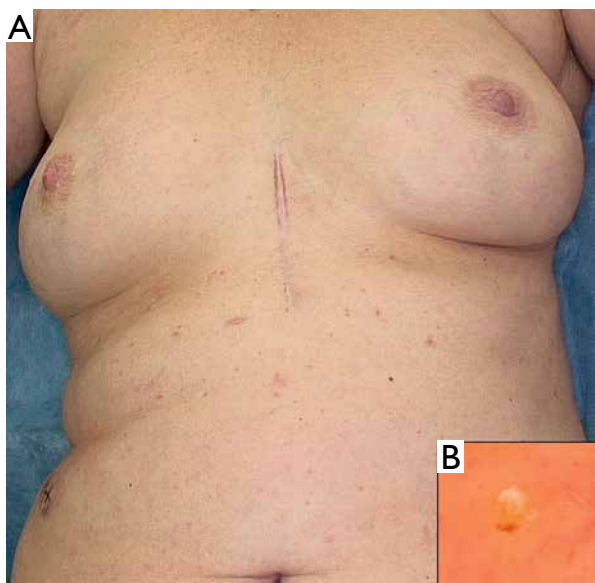
Przedstawione przypadki dobrze ilustrują dość często spotykany w praktyce klinicznej problem nierozpoznanego, a tym samym niewłaściwie leczonego świerzbu.

W przypadkach o atypowym przebiegu klinicznym potwierdzenie rozpoznania można uzyskać za pomocą badania mikroskopowego zeskróbin naskórka, jednak jest to metoda czasochłonna i rzadko stosowana w ambulatoryjnej praktyce klinicznej.

Rycina 2. Przypadek 2. Świerzbu u 4-miesięcznego niemowlęcia. Obraz kliniczny (A) i wideodermoskopowy (powiększenie 120×) (B). Wcześniej stosowane leki (C)

Figure 2. Case 2. Scabies in a four-month-old infant. Clinical picture (A) and videodermoscopic presentation (magnification 120×) (B). Previously administered topical medications (C)

Rycina 3. Przypadek 3. *Scabies of the cleanly*. Pojedyncze wykwity grudkowe. Obraz kliniczny (A) i wideodermoskopowy (powiększenie 120×) (B)

Figure 3. Case 3. *Scabies of the cleanly*. Single papular eruptions. Clinical (A) and videodermoscopic (magnification 120×) (B) presentation

Wideodermoskopia wydaje się ciekawą alternatywą. Pierwsze doniesienie na temat zastosowania wideodermoskopii w diagnostyce świerzbu przedstawili w 1997 roku Argenziano i wsp. [2]. Lacarrubba i wsp. [3] przeanalizowali obrazy wideodermoskopowe 100 dzieci z klinicznym podejrzeniem świerzbu i w 62 przypadkach obserwowali charakterystyczny dla schorzenia obraz. U pozostałych badanych ($n = 38$) w czasie 2-tygodniowej obserwacji nie odnotowano objawów choroby. Wyniki te dowodzą wysokiej czułości diagnostycznej metody.

Micali i wsp. [4] porównywali czułość wideodermoskopii z czułością klasycznego badania mikroskopowego. Oba badania wykonane u 38 pacjentów podejrzanych o infestację potwierdziły rozpoznanie u 16 z nich. W przypadku wideodermoskopii uzyskano dwa wyniki fałszywie ujemne, których przyczyną była nasilona impetiginizacja, natomiast badanie umożliwiło rozpoznanie choroby u 2 pacjentów z subtelnymi objawami choroby, u których klasyczne badanie mikroskopowe zeszkrobin naskórka dało wynik ujemny.

Obserwowane w obrazie wideodermoskopowym trójkątne, brązowe struktury odpowiadają przedniej części roztocza, natomiast zakrzywione lub serpentynowate linie – norom świerzbowcowym. Obraz porównywany jest w piśmiennictwie ze smugami za odrzutowcem (ang. *a jet with a contrail*) (ryc. 4). Prze-

Otrzymano: 31 VII 2016 r.
Zaakceptowano: 19 IX 2016 r.

Rycina 4. Patognomiczny dla świerzbu obraz wideodermoskopowy (powiększenie 40×). Na końcu serpentynowatej linii odpowiadającej norze świerzbowcowej widoczny jest mały brązowy trójkąt reprezentujący przednią, ciemniej zabarwioną część świerzbowca (przysadki gębowe ułożone w stożek oraz dwie przednie pary odnóży). Obraz porównywany jest ze smugami za odrzutowcem

Figure 4. Videodermoscopic pathognomonic presentation of scabies (magnification 40×). A brown triangular structure (representing the mouth part and the two pairs of front legs) at the end of an irregular line which represents a burrow. This image is described as "a jet with a contrail" sign

waga wideodermoskopii nad klasycznym badaniem dermoskopowym polega na możliwości obserwacji obrazów w większym powiększeniu (20–600×), co znacznie zwiększa czułość metody. W większości przypadków badanie wideodermoskopowe pozwala także na uwidocznienie ruchu roztocza [2, 5].

Podsumowując – wideodermoskopia jest nieinwazyjnym i szybkim badaniem o wysokiej czułości i swoistości, stosowanym z powodzeniem w diagnostyce świerzbu w gdańskiej Klinice Dermatologii. Metoda jest szczególnie pomocna w przypadkach o atypowym przebiegu klinicznym, u pacjentów negujących chorobę oraz u dzieci.

Konflikt interesów

Autorzy deklarują brak konfliktu interesów.

Piśmiennictwo

1. Żelazny I., Nowicki R., Sobjanek M.: Świerzb – częsta dermataza, nietatwe rozpoznanie. *Przew Lek* 2007, 8, 68-73.
2. Argenziano G., Fabbrocini G., Delfino M.: Epiluminescence microscopy. A new approach to in vivo detection of *Sarcoptes scabiei*. *Arch Dermatol* 1997, 133, 751-753.
3. Lacarrubba F., Musumeci M.L., Caltabiano R., Impalomeni R., West D.P., Micali G.: High-magnification videodermatoscopy: a new noninvasive diagnostic tool for scabies in children. *Pediatr Dermatol* 2001, 18, 439-441.
4. Micali G., Lacarrubba F., Lo Guzzo G.: Scraping versus videodermatoscopy for the diagnosis of scabies: a comparative study. *Acta Derm Venereol* 1999, 79, 396.
5. Micali G., Lacarrubba F., Massimino D., Schwartz R.A.: Dermatoscopy: alternative uses in daily clinical practice. *J Am Acad Dermatol* 2011, 64, 1135-1146.